

UZASADNIENIE

do projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 listopada 2000r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie innych ustaw¹

Nowelizacja ustawy ma na celu:

- 1) dostosowanie jej przepisów do dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz. Urz. UE. L 309 z 25.11.2005 r.)² oraz dyrektywy Komisji 2006/70/WE ustanawiającej środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE w odniesieniu do definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również w odniesieniu do technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie (Dz.Urz.UE. L 214/29 z 4 sierpnia 2006 r.)³,
- 2) dostosowanie przepisów ustawy w celu zapewnienia stosowania aktów prawa międzynarodowego w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu, jak również zalecenia Specjalnej Grupy ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (FATF) ,
- 3) dostosowanie przepisów ustawy dla potrzeb efektywnego przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu.
- 4) dostosowanie tytułu ustawy i używanej terminologii w zakresie odnoszącym się do prania pieniędzy, do terminologii stosowanej zarówno przez państwa Unii Europejskiej oraz na arenie międzynarodowej.

1) Proponowane zmiany ustawy związane z dostosowaniem do dyrektywy:

Art. 1 pkt 1 i 2- zmiana przedmiotu ustawy

Tytuł ustawy i odpowiednio art. 1 określający przedmiot ustawy otrzymują nowe brzmienie, które stanowić będzie konsekwencją jednolitej stosowanej terminologii „prania pieniędzy” zarówno w przepisach i standardach międzynarodowych jak również aktach prawa polskiego powszechnie obowiązującego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

W art. 1 pkt 3:

- **lit. a.** (art. 2 pkt 1) Przepis rozszerza katalog instytucji obowiązanych poprzez zapewnienie objęcia przepisami ustawy wszystkich instytucji finansowych i kredytowych, w tym prowadzących działalność w zakresie przekazów

¹ Dz. U. z 2003r. Nr 153, poz. 1505 ze zm. zwana dalej „ustawą”.

² Zwana dalej „dyrektywą”

³ Zwana dalej „dyrektywą wykonawczą”

pieniężnych jak i podmiotów uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg. Ustawa będzie również stosowana w stosunku do stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą, których głównym celem jest realizacja celów statutowych, natomiast istnieje ryzyko popełnienia przestępstwa z udziałem takich instytucji. Projekt ustawy zakłada możliwość jej stosowania w stosunku do przedsiębiorców przyjmujących płatności w gotówce o równowartości co najmniej 15 000 euro. Regulacja ta implementuje art. 2 *Dyrektywy*; Ponadto wskazać należy, że zaproponowany katalog jest szerszy niż wymagania nałożone *Dyrektywą* i obejmuje wszystkie zakłady ubezpieczeń. Uzasadnieniem powyższego jest fakt, że nowelizacja nie wprowadza nowej regulacji a jedynie utrzymuje istniejący stan rzeczy, gdyż wszystkie zakłady ubezpieczeń od początku funkcjonowania systemu objęte były reżimem ustawy. Informacje uzyskane od zakładów ubezpieczeń, których przedmiotem nie jest zawieranie umów ubezpieczeń na życie służą skutecznie procesom analitycznym. Wyłączenie tych podmiotów skutkowałoby luką systemową. Dyrektywa dopuszcza takie rozwiązanie. W związku z wprowadzeniem jako instytucji obowiązanych instytucji finansowej zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo bankowe zrezygnowano z enumeratywnym wyliczaniem każdego rodzaju działalności mieszczącej się w powyższym zakresie, m.in.: zrezygnowano z dodatkowego wskazywania lombardów, których zakres działalności mieści się w definicji instytucji finansowej.

- **lit. b.** Przepis wprowadza niezbędne dla prawidłowego rozumienia przepisów ustawy definicje:
  - „rzeczywistego beneficjenta” (art. 2 pkt 1a) w związku z nałożeniem na instytucje obowiązek obowiązków identyfikacji oraz weryfikacji jego danych. Projektodawca przy formułowaniu przepisu odniósł się do podmiotów, którym powierzono zarządzanie wartościami majątkowymi, bez odniesienia się bezpośrednio do trustów. Koncepcja taka ma celu uwzględnienie zapisów dyrektywy, jednakże w prawie polskim instytucja trustów – typowa dla prawa anglosaskiego – nie została uregulowana. Pomimo braku definicji legalnej trustu (która powinna stanowić regulację prawa cywilnego – zobowiązań) i stosownych regulacji w prawie krajowym zaistniała konieczność odniesienia w ustawie do podmiotów, które prowadzą działalność na zasadzie trustów. Regulacja ta implementuje art. 3 pkt 5 *Dyrektywy*;
  - „podmiotu świadczącego usługi finansowe” (art. 2 pkt 1b), zgodnie z art. 3 pkt 1 *Dyrektywy*; W ustawie prawo bankowe funkcjonuje już definicja instytucji kredytowej jednakże definicja ta nie jest całkowicie zbieżna z definicją wskazaną w *Dyrektywie* gdyż odnosi się do podmiotów mających siedzibę na terytorium jednego z państw członkowskich UE. Definicja instytucji kredytowej wskazana w *Dyrektywie* zawiera odesłanie do pojęcia instytucji kredytowej w rozumieniu Dyrektywy 2000/12/WE odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe tj. do przedsiębiorstwa, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych środków podlegających zwrotowi oraz na udzielaniu kredytów na własny rachunek oraz obejmuje oddziały tych instytucji posiadających swoje siedziby na terytorium wspólnoty lub poza nią. Celem wprowadzenia definicji w projekcie nowelizacji, jest potrzeba odniesienia się także do instytucji, które mają siedzibę poza UE. W przeciwnym razie polskie instytucje obowiązkane nie będą mogły korzystać z ułatwień w kontaktach z takimi instytucjami, co

może znacznie utrudnić im funkcjonowanie w obrocie międzynarodowym i sprawi, że będą mniej konkurencyjne.

- „instytucji fikcyjnej” (art. 2 pkt 1c), rozumianego jako podmiot świadczący usługi finansowe, który jednocześnie nie jest obecny na terytorium danego państwa i nie jest na nim faktycznie zarządzany. Regulacja implementuje art. 3 ust. 10 *Dyrektywy* i ma na celu wprowadzenia zakazu dokonywania transakcji z takim podmiotem. ;
  - „stosunków gospodarczych i przeprowadzania transakcji” – wprowadzenie tych definicji ma na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych i precyzyjne określenie nakładanych obowiązków.
  - „osoby zajmującej eksponowane stanowiska polityczne” (art. 2 pkt 1f) w związku z potrzebą stosowania w stosunku do tych osób wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego przez instytucje obowiązane. Potrzeba stosowania takich środków wynika z podwyższonego ryzyka „prania pieniędzy” w związku z dokonywaniem transakcji finansowych przez takie osoby. Regulacja ta implementuje art. 3 pkt 8 *Dyrektywy* oraz art. 2 ust. 1-3 *Dyrektywy wykonawczej*.
- **lit. c.** Zmiana definicji „transakcji” (art. 2 pkt 2). Dotychczasowa definicja została poprawiona. Zawiera także odesłanie do rozporządzenia UE.
  - **lit. d.** Zmiana definicji „rachunku” (art. 2 pkt 4). Wprowadzone zmiany są konsekwencją wprowadzenia nowych kategorii instytucji obowiązanych.

art. 1 pkt 3 i pkt 22 Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej jest zobowiązana do zapewnienia realizacji prawa wspólnotowego. Wprowadzenie do ustawy rozporządzeń (art. 2 pkt 12, art. 15a ust. 5), wydanych celem wzmocnienia systemu walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, uzasadnione jest koniecznością realizacji przez państwo obowiązku wprowadzenia sankcji za brak jego realizacji.

art. 1 pkt 6 Zmiana ta ma na celu prawidłowe określenie zadań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (posługiwanie się odpowiednią terminologią) oraz wskazanie organu właściwego w rozumieniu rozporządzenia nr 1781/2006 do czego zobowiązane są władze krajowe.

art. 1 pkt 7 Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do prowadzenia i publikowania statystyk, które mają na celu przegląd efektywności systemów zwalczania procederu prania pieniędzy. Przepis wprowadza wymogi jakie powinno zawierać sprawozdanie, uwzględniając elementy wskazane w dyrektywie oraz obowiązek publikacji tych danych. Regulacja ta implementuje art. 33 *Dyrektywy*. W celu przedstawienia rzetelnego sprawozdania, uwzględniającego wymogi *Dyrektywy*, projektowana ustawa nałożyła na Ministra Sprawiedliwości obowiązek przekazywania Generalnemu Inspektorowi stosownych danych (art. 4). Podkreślić należy, że wskazanie kategorii danych nie ogranicza rozszerzenia sprawozdania o inne kategorie – katalog informacji nie jest zamknięty. Podany zakres odwołuje się wprost do określonego w *Dyrektywie*, natomiast nie jest możliwe i uzasadnione enumeratywne podanie wszystkich kategorii informacji, które mogą zostać zamieszczone w rocznym sprawozdaniu.

art. 1 pkt 10 W związku z koniecznością implementacji przepisów dyrektywy, dotyczących obowiązków instytucji obowiązanych, dodano stosowny tytuł rozdziału

art. 1 pkt 11 lit. f –h

- Szeroki katalog kategorii instytucji obowiązanych powoduje konieczność takiego zapisania obowiązków aby były one możliwe do wykonania i realne dla każdej instytucji. Wprowadzenie nowych przepisów (art. 8 ust. 3a i 3b) zapewni nałożenie realnych obowiązków na te kategorie instytucji obowiązanych, które nie realizują bezpośrednio transakcji. Wprowadzenie tych przepisów zapewnia wypełnienie dyrektywy z zachowaniem odmiennych regulacji dla wskazanych zawodów prawniczych, art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. b *Dyrektywy*. Część instytucji obowiązanych nie będących podmiotami wykonującymi usługi finansowe np. zawody prawnicze, pośrednicy nieruchomości nie przeprowadzają transakcji. Część instytucji będzie przyjmowało dyspozycję lub zlecenie do przeprowadzenia transakcji ale nie będzie ich przeprowadzało. Jednakże, ze względu na rodzaj wykonywanej działalności uczestniczą w przygotowaniu transakcji lub mają wiedzę o przeprowadzanych transakcjach. W niektórych przypadkach (przyjmowanie dyspozycji lub zlecenia) będą też jedynymi podmiotami mającymi bezpośredni kontakt z klientem. Dyrektywa jednoznacznie w art. 2 wskazuje takie podmioty i nakazuje włączenie ich do systemu przeciwdziałania *praniu pieniędzy* i finansowaniu terroryzmu. Wskazanie należytej staranności w art. 8 ust.3a i 3b dotyczy sytuacji, kiedy instytucja obowiązana (IO), pomimo faktu nieprzeprowadzania transakcji, powinna uzyskać wiedzę nt. transakcji realizowanych przez klienta. Istotnym elementem jest podjęcie przez IO działań w tym celu.
- Doprecyzowanie i dostosowanie do wymogów dyrektywy przepisów dotyczących przechowywania rejestru transakcji i danych o transakcjach art. 30 *Dyrektywy*. W zmienionych przepisach (art. 8 ust. 4, 4a i 4b) jasno określone zostały okresy przechowywania określonych informacji. Została przewidziana możliwość zapewnienia przez uprawnione organy wydłużenia czasu przechowywania określonych informacji. Obowiązek posiadania takich zapisów wynika z rekomendacji FATF, które są podstawą oceny zgodności systemów krajowych z międzynarodowymi standardami.

art. 1 pkt 12 i 13

- Wprowadzenie obowiązku prowadzenia i dokumentowania bieżących analiz przeprowadzonych transakcji (art. 8 a). Skuteczna realizacja obowiązku typowania transakcji podejrzanych, powiązanych i związanych z finansowaniem terroryzmu wymaga analizowania przeprowadzanych transakcji. Dotychczas wymóg ten nie był wprost zapisany w ustawie, jednakże biorąc pod uwagę fakt, że jest warunkiem niezbędnym do realizacji celów ustawy w pełni uzasadnionym jest jego wprowadzenie.
- Przepis wprowadza także obowiązek stosowania wobec klientów środków bezpieczeństwa finansowego (art. 8b) polegających na identyfikacji oraz weryfikacji danych klienta oraz podmiotu odnoszącego rzeczywiste korzyści, uzyskiwanie informacji na temat celu i zamierzonego charakteru prowadzonej działalności gospodarczej przez klienta, prowadzenie bieżącego monitoringu jego działalności. Wprowadzone regulacje nakładają na instytucje obowiązane obowiązek prowadzenia analizy ryzyka i na podstawie wyników tych analiz określanie środków dla poszczególnych kategorii klientów. Wprowadzane regulacje opierają się na założeniu, że instytucje obowiązane są jednym z istotnych elementów całego systemu i w dużej mierze opierają się na ich wiedzy i doświadczeniu. Z uwagi na szerokie spektrum podmiotów i rodzajów prowadzonej przez nie działalności niecelowym jest wprowadzanie kryteriów takich analiz, gdyż podejście takie nie daje możliwości uwzględnienia specyfiki poszczególnych podmiotów. Konsekwencją takiego

traktowania instytucji jest wprowadzenie sankcji za brak realizacji obowiązków, bez wprowadzenia sankcji za niewłaściwą ocenę danej sytuacji. W projektowanych przepisach przewidziane zostały realne obowiązki, które jednocześnie mają zapewnić możliwość normalnego funkcjonowania podmiotów w obrocie gospodarczym. Regulacja ta implementuje art. 7 i 8 *Dyrektywy*. W przypadku braku możliwości spełnienia określonych w ustawie wymogów instytucja nie może nawiązać z takim klientem współpracy, a w uzasadnionych przypadkach z uwzględnieniem ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu informacje o nim przekazuje do GIIF, art. 9 ust. 5 *Dyrektywy*. Obecnie obowiązujące przepisy wymagały od instytucji obowiązanych podejmowania działań związanych m.in. z identyfikacją, bez zapewnienia wszystkich odpowiednich instrumentów. Teraz sytuacja ulega zmianie. Instytucje obowiązane otrzymują odpowiednie uprawnienia wraz z trybem postępowania.

- W przepisach tych określony został także dokładny katalog informacji jaki instytucje obowiązane powinny zgromadzić w ramach identyfikacji (art. 9).

art. 1 pkt 14 :

- Wprowadzenie wymogu weryfikacji tożsamości klienta i podmiotu odnoszącego rzeczywiste korzyści przed nawiązaniem stosunków gospodarczych lub realizacją transakcji (art. 9a). Regulacja ta implementuje art. 9 *Dyrektywy*.
- Wprowadza odstępstwo od generalnej zasady weryfikacji klienta (art. 9c) przy otwieraniu rachunku bankowego przy jednoczesnym spełnieniu wymogów w zakresie stosownych zabezpieczeń. Regulacja ta implementuje art. 9 ust. 4 *Dyrektywy*.
- Wprowadzenie odmiennych obowiązków dotyczących momentu identyfikacji i weryfikacji dla kasyn (art. 9c). Regulacja ta implementuje art. 10 ust. 2 *Dyrektywy*.
- Wprowadzono przepisy umożliwiające stosowanie w określonych sytuacjach uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego (art. 9d). Regulacja ta jest związana, z mniejszym ryzykiem wystąpienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu we wskazanych przypadkach. Przewidziane zostało także uprawnienie dla ministra właściwego ds. instytucji finansowych do określenia w drodze rozporządzenia innych zwolnień. Regulacja ta implementuje art. 11 *Dyrektywy*. Zasady te mogą być stosowane także wobec państw nie będących członkami UE, które podlegają takim samym wymogom. Obowiązek publikacji takiej listy został nałożony na ministra właściwego ds. instytucji finansowych w drodze rozporządzenia.
- Wprowadzony został również obowiązek stosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego (art. 9e) w sytuacjach, z którymi wiąże się wyższe ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. W *Dyrektywie* określone zostały konkretne sytuacje uznane za wiążące się z większym ryzykiem i znalazły one odzwierciedlenie w projektowanych przepisach.
- Wprowadzony został także zakaz prowadzenia współpracy z instytucją fikcyjną (art. 9f). Regulacja ta implementuje art. 13 ust. 5 *Dyrektywy*.
- Nałożono (art. 9g) obowiązek zwrócenia szczególnej uwagi na wprowadzane produkty, które mogą sprzyjać anonimowości i zobowiązano do podejmowania stosownych działań mających na celu uniemożliwienie ich wykorzystania do działań przestępczych. Regulacja ta implementuje art. 13 ust. 6 *Dyrektywy*.

- Uregulowana została kwestia przejęcie odpowiedzialności (art. 9h) za działania podejmowane przez inną osobę lub instytucję na podstawie zawartej umowy zobowiązującej do prowadzenia działalności na rzecz lub w imieniu instytucji obowiązanej tzw. „outsourcing”. Rozwiązanie to pozwala na zlecenie czynności objętych przepisami ustawy innym podmiotom. Zaproponowane przepisy jednoznacznie wskazują zasady odpowiedzialności za efekt zleconych innym podmiotom czynności. Tylko takie rozwiązanie zapewnia realizację celu jakim jest przeciwdziałanie *praniu pieniędzy* i finansowaniu terroryzmu. Regulacja ta implementuje art. 14 *Dyrektywy*.
- Przewidziano, w celu ułatwienia sprawnego funkcjonowania obrotu finansowego z jednoczesnym zachowaniem wymogów związanych z jego bezpieczeństwem, także możliwość uznania przez instytucję obowiązaną, że zastosowano środki bezpieczeństwa finansowego jeśli zostały one wcześniej zastosowane przez instytucję kredytową lub finansową (art. 9i). Wymagane jest jednak zapewnienie dostępu do dokumentów i informacji potwierdzających ich realizację. Regulacja ta implementuje art. 15 ust. 1 *Dyrektywy*.
- Instytucje zobowiązane zostały także do stosowania zasad określonych w ustawie również w oddziałach i filiach instytucji obowiązanych poza obszarem Unii Europejskiej (art. 9j), a w przypadku braku takich możliwości (np. brak odpowiednich norm prawnych w systemie danego państwa) podejmowania dodatkowych działań mających na celu przestrzeganie standardów dotyczących walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. Z uwagi na niemożliwe do przewidzenia sytuacje, regulacje wewnętrzne nie jest możliwe określenie dodatkowych środków. Regulacja ta implementuje art. 31 *Dyrektywy*.
- Uregulowane zostały także (art. 9k) kwestie dotyczące przechowywania danych zgromadzonych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego – art. 30 *Dyrektywy*.

art. 1 pkt 16 Nałożenie obowiązku wprowadzenia procedury dotyczącej sposobu realizacji ustawy, wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za realizację oraz zapewnienie szkoleń dla pracowników art. 34 ust 1 i 35 *Dyrektywy*. Obowiązki te istnieją w obecnie obowiązującej ustawie. Proponowana zmiana polega na przeniesieniu przepisów do rozdziału, w którym zostały zamieszczone obowiązki instytucji obowiązanych (art. 10a) oraz dostosowuje jego brzmienie do wprowadzanych zmian. Przepisy art. 10b i 10c regulują kwestie zwolnień ze stosowania przepisów rozporządzenia nr 1781/2006. Stosownie bowiem do regulacji rozporządzenia, przy zaistnieniu określonych przesłanek, państwom członkowskim pozostawiono decyzje o niestosowaniu przedmiotowych przepisów.

art. 1 pkt 20 Zgodnie z przepisami *Dyrektywy* (art. 32) władze krajowe powinny zobowiązać instytucje obowiązane do natychmiastowego przekazywania wszelkich informacji niezbędnych dla prowadzonych postępowań. Przepisy art. 13a mają na celu zapewnienie realizacji tego obowiązku

art. 1 pkt 21 Przepisy *Dyrektywy*, jak też zalecenia FATF nakładają na jednostkę analityki finansowej obowiązek gromadzenia informacji o wszelkich działaniach w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu, a także nakładają na państwo obowiązek zapewnienia dostępu jednostki analityki finansowej do wszelkich potrzebnych informacji. Proponowane przepisy (art. 14) mają na celu zapewnienie realizacji tego obowiązku poprzez zobowiązanie określonych organów do przekazywania informacji art. 21 i 33 *Dyrektywy*. Przepis ten istnieje w obecnym stanie prawnym, jednakże jego zbyt ogólna formuła wymaga doprecyzowania. Zapewnienie posiadania tych informacji przez organ

odpowiedzialny za przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowanie terroryzmu nie tylko stanowi realizację wymogów nałożonych przez UE czy FATF ale przede wszystkim umożliwi właściwe realizowanie zadań poprzez posiadanie pełnej wiedzy o działaniach podejmowanych przez poszczególne ogniwa systemu. Dzięki temu prowadzone analizy systemowe będą pełniejsze i możliwe będzie eliminowanie sytuacji, w której różne organy zajmują się tą samą sprawą. Generalny Inspektor przekazuje organom wymienionym w projektowanym przepisie informację zwrotną o fakcie wykorzystania informacji, co zapewni efektywną współpracę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

art. 1 pkt 31-33 Wprowadzane zmiany dotyczą problematyki kontroli instytucji obowiązanych. Zaproponowane zmiany uwzględniają dotychczasowe doświadczenia i jednocześnie mają na celu zapewnienie realizacji obowiązku nałożonego na państwa członkowskie Dyrektywą dotyczącą zapewnienia odpowiedniej kontroli realizacji obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu. Zmiany w stosunku do obecnych rozwiązań nie są znaczące i polegają na rozszerzeniu katalogu instytucji zobowiązanych do kontroli realizacji ustawy, wprowadzeniu dla GIIF prawa formułowania zaleceń i uzyskiwania informacji o ich wykonaniu, a także uprawnieniu dyrektora jednostki analityki finansowej, w celu rzetelnego i kompleksowego przedstawienia protokołu, do uzyskania dodatkowych informacji od kontrolowanej jednostki. Rozszerzony został katalog instytucji uprawnionych do kontrolowania podległych podmiotów w zakresie realizacji obowiązków związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniem terroryzmu. W związku z powyższym przewidziana została konieczność uzgadniania planów kontroli, co ma na celu zapewnienie ich koordynacji w celu wyeliminowania dublowania działań. Implementacja art. 37 Dyrektywy.

art. 1 pkt 35 Przepis ten (art. 31 ust 2 i 3) nakłada na GIIF obowiązek przekazywania instytucjom obowiązanim i jednostkom współpracującym informacji o fakcie przekazania sprawy prowadzonej z ich zawiadomienia do prokuratury. Wprowadzenie tego obowiązku stanowi realizację art. 35 ust. 3 Dyrektywy.

Ponadto w związku z art. 27 Dyrektywy dotyczącym obowiązku zapewnienia ochrony pracowników instytucji lub osób zgłaszających podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu wystarczająca wydaje się być regulacja zawarta w przepisach Kodeksu postępowania karnego (art. 184) zapewniająca ochronę osobom w razie zaistnienia realnej groźby w stosunku do osób, które ujawniły podejrzenie o potencjalnym praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu. Państwa członkowskie UE są zobowiązane do wprowadzenia ochrony obligatoryjnej. Państwo nakłada specyficzne obowiązki (informowanie o przepływach finansowych przestępców), które mogą stanowić zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób zobowiązanych, pod groźbą sankcji karnych, do ich realizacji.

art. 1 pkt 37-38. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających kar, w tym także pieniężnych (art. 34a). Przyjęta konstrukcja ma na celu rozdzielenie odpowiedzialności osób działających w imieniu i na rzecz instytucji obowiązanych od odpowiedzialności instytucji obowiązanych. Przyjęte rozwiązanie za braki proceduralno organizacyjne wprowadza kary pieniężne, nakładane przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, w drodze postępowania administracyjnego. W projekcie maksymalna wysokość kary została określona kwotowo, przy pozostawieniu Generalnemu Inspektorowi swobody decyzyjnej w nakładaniu kary w określonej wysokości, zależnej od rodzaju naruszenia oraz dotychczasowego przestrzegania przepisów ustawy. Natomiast za działania osób związane z niezrealizowaniem enumeratywnie wyliczonych obowiązków lub ujawnianie informacji prawnie chronionych pozostawiono odpowiedzialność karną. Przewidziana procedura wzorowana jest na podobnych obowiązujących w polskim

systemie prawnych. Stosownie do art. 15 rozporządzenia 1781/2006 państwa członkowskie zostały zobligowane do ustanowienia kar obowiązujących w przypadkach naruszeń przepisów rozporządzenia. Realizacja tego obowiązku znalazła odzwierciedlenie w art. 34b. Tym samym, przepisy dotyczące kar znajdują zastosowanie również w przypadku naruszeń przepisów rozporządzenia.

2) Zmiany ustawy mające na celu zapewnienie stosowania aktów prawa międzynarodowego w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu to:

- **art. 1 pkt 3 lit. e** Wprowadzenie i poprawienie definicji w zakresie obowiązków związanych z przeciwdziałaniem finansowaniu terroryzmu. Wprowadzenie definicji zamrażania. Pojęcie to jest używane w aktach prawa międzynarodowego i wspólnotowego, konieczność sformułowania definicji legalnej wiąże się z wprowadzeniem rozdziału dotyczącego stosowania sankcji finansowych i stosownych regulacji dotyczących zamrażania i zwalniania zamrożonych środków majątkowych osób mających związek z terrorystami, organizacjami terrorystycznymi oraz osobami finansującymi przestępstwa o charakterze terrorystycznym lub organizacje terrorystyczne.
- **art. 1 pkt 3 lit f** Uchylenie definicji aktu terrorystycznego (art. 2 pkt 7) Definicja ta, ze względu na przyjętą konstrukcję ustawy jest niecelowa, w art. 115 Kodeksu karnego określono definicję przestępstwa o charakterze terrorystycznym, a w projektowanym art. 165a projektodawca przewiduje regulację penalizującą finansowanie terroryzmu.
- **art. 1 pkt 24 i 28** uchylenie przepisów wynika z kompleksowego uregulowania problematyki w osobnym rozdziale, dotyczącym stosowania sankcji finansowych. W związku z przyjętą konstrukcją nowego rozdziału, uchyleniem art. 2 pkt 7 i publikacją list osób mających związki z działaniami terrorystycznymi w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów, niecelowe jest utrzymanie w mocy przedmiotowych przepisów.
- **art. 1 pkt 30** dodanie rozdziału o tytule: „Stosowanie sankcji finansowych” oraz wprowadzenie art. 20d – 20e, w których:

W projekcie ustawy o zmianie ustawy z dnia 16 listopada 2000r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz o zmianie innych ustaw, proponuje się wprowadzić Rozdział 5 a „Szczególne środki ograniczające.”

Celem regulacji przewidzianych w Rozdziale 5 a jest stworzenie proceduralnych ram prawnych dla implementacji sankcji międzynarodowych w odniesieniu do środków finansowych. Przedmiotowe regulacje określają kompetentne organy oraz procedury, które będą miały zastosowanie w przypadku realizacji sankcji finansowych nałożonych na mocy prawa wspólnotowego oraz nałożenia środków ograniczających w innych przypadkach (tzw. listing krajowy), jeśli wynika to z konieczności wykonywania wiążących RP umów międzynarodowych oraz uchwał organizacji międzynarodowych (w szczególności Rezolucji Rady Bezpieczeństwa).

Należy podkreślić, iż przepisy Rozdziału 5 a, wypełniają istniejące w prawie polskim luki. Przede wszystkim projekt zmian w ustawie wskazuje jednoznacznie na organ kompetentny w zakresie implementacji sankcji finansowych (GIIF). Ponadto rozdział 5 a zawiera zbiór przepisów odnoszących się w sposób całościowy do tzw.

„listingu” krajowego oraz określa procedury, które będą miały zastosowanie w przypadku zastosowania zwolnień z zamrożenia w pewnych przypadkach (np. ze względu na kwestie humanitarne). Dodatkowo projekt zawiera uprawnienia dla podmiotów objętych zamrożeniem obejmujące prawo do informacji na temat podjętych działań oraz prawo do przedstawienia swojej sprawy na forum Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego.

Należy wskazać, iż projekt zmian stanowi m.in. realizację postulatów zgłaszanych przez Specjalny Komitet Rady Europy MONEYVAL w zakresie implementacji przez Polskę III Rekomendacji FATF, która stanowi iż:

„Każde państwo powinno wdrożyć środki w celu zamrażania bez zwłoki funduszy i innych zasobów należących do terrorystów, tych którzy finansują terroryzm oraz organizacji terrorystycznych zgodnie z rezolucjami Rady Bezpieczeństwa odnoszącymi się do przeciwdziałania i zwalczania finansowania terroryzmu.”

W tym zakresie Komitet wskazywał na konieczność wdrożenia reżimu administracyjnego dla pełnej implementacji Rekomendacji III, wprowadzenia mechanizmu wprowadzania na listę obywateli UE oraz ustanowienia jasnej procedury „delistingu” oraz zwolnień zamrożonych funduszy.

Proponowane zmiany w Ustawie realizują ww. zalecenia Komitetu.

Z uwagi na szczególną charakterystykę innych wartości majątkowych takich jak rzeczy ruchome oraz nieruchomości, te ostatnie pozostają poza zakresem przedmiotowym proponowanych zapisów.

W zakresie poszczególnych przepisów należy wskazać na następujące rozwiązania:

Ministrowi ds. instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem ds. zagranicznych przyznano uprawnienie do publikacji krajowej listy osób, podmiotów i organizacji terrorystycznych w rozporządzeniu w celu monitorowania i przeciwdziałania wykorzystaniu m.in. rachunków „instytucji obowiązanych” do finansowania terroryzmu oraz określono zasady unieważniania takich list. Natomiast odrębna publikacja listy osób, podmiotów i organizacji terrorystycznych, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nie wymaga transpozycji do wewnętrznego porządku prawnego.

Proponuje się utworzenie Międzyresortowego Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego, działającego przy Generalnym Inspektorze Informacji Finansowej, składającego się z przedstawicieli różnych resortów oraz służb. Zadaniem Komitetu będzie przedstawianie propozycji zamieszczenia podmiotów lub osób na liście oraz propozycji usunięcia z listy oraz wyrażanie opinii w zakresie całkowitego lub częściowego uwolnienia zamrożonych środków.

Wprowadzono sposób postępowania w przypadkach zamrożenia wartości majątkowych tj. w razie niewłaściwego ustalenia tożsamości osoby lub podmiotu w celu odmrożenia takich wartości albo w razie zaistnienia okoliczności uzasadniających szczególne sytuacje życiowe (np. konieczność leczenia) – częściowego lub całkowitego zwolnienia zamrożonych środków – w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. W przypadku zaistnienia szczególnych okoliczności życiowych, decyzja ta jest wydawana po zasięgnięciu opinii Komitetu. Wprowadzono również możliwość podejmowania decyzji o zwolnieniu takich środków przez Generalnego Inspektora, w sytuacji gdy poweźmie informację o podjęciu takiego działania z innych źródeł niż opisanych w ustawie.

Włączono Ministra Spraw Zagranicznych do procedury zwolnienia zamrożonych wartości majątkowych. Podstawą przyjęcia powyższego rozwiązania jest fakt, że w rozporządzeniach wspólnotowych jako organ właściwy wskazywany jest również minister właściwy do spraw zagranicznych. Minister ten jako organ odpowiedzialny za kreowanie i realizowanie polityki zagranicznej powinien mieć możliwość wstrzymania ww. procedury np. w związku z ryzykiem szkody dla wizerunku RP na forum międzynarodowym.

Określono tryb przedmiotowego postępowania poprzez odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz zapewniono możliwość złożenia skargi na takie decyzje do sądu administracyjnego.

Ponadto w innych rozdziałach projektu ustawy:

- wprowadzono kary finansowe za niedopełnienie przez instytucje obowiązane obowiązku zamrożenia wartości majątkowych (rozdział kary pieniężne).
- uporządkowano tryb postępowania wobec transakcji „podejrzanych” związanych z finansowaniem terroryzmu. Ułatwi to stosowanie przepisów ustawy przez instytucje obowiązane oraz jednostkę analityki finansowej.

Konieczność wprowadzenia regulacji, w ramach rozdziału "Stosowanie sankcji finansowych", polegającej na możliwości zagwarantowaniu praw osobie, podmiotowi bądź grupie, których środki zostały zamrożone wynika z braku takich procedur na poziomie prawa wspólnotowego. Zasady zdejmowania z list są wprowadzane przez państwa członkowskie w ich wewnętrznych systemach prawnych, z uwzględnieniem zasad kompetencyjnych organów, którym powierzono m.in. rozporządzeniami Rady Unii, koordynację i realizację takich obowiązków. Zasady procedury "de-listing" zostały określone w rezolucji 1730 (2006) Rady Bezpieczeństwa ONZ, przyjętej przez radę na 5599 spotkaniu w dniu 19 grudnia 2006r. Postanowienia te mogą stanowić dla Polski wskazówkę dla przyjęcia określonego sposobu postępowania w ramach danego kraju do dokonywania rewizji swoich własnych list.

Przy stosowaniu powyższego środka tj. „zamrożenia” nałożono na instytucje obowiązane obowiązek starannego działania głównie przy ustalaniu tożsamości osób, których wartości podlegają takiej procedurze. Jednocześnie przeniesiono odpowiedzialność za naruszenie prawa, w takich sytuacjach, na Skarb Państwa.

3) Dostosowanie przepisów ustawy dla potrzeb efektywnego przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu:

art. 1 pkt 4 i 5 Zmiany przepisów związane są ze zmianą przedmiotu ustawy, stąd konieczność zastąpienia zwrotu „wprowadzanie do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł” zwrotem „pranie pieniędzy”.

art. 1 pkt 9 Przepis dotyczący obowiązku zachowania w tajemnicy uzyskanych informacji został przeniesiony do rozdziału dotyczącego ochrony i udostępniania informacji (obecnie będzie to art. 30a (art. 1 pkt 34 projektu)). Rozwiązanie to ma na celu uporządkowanie ustawy.

art. 1 pkt 10 Zmiana tytułu rozdziału wynika z faktu konieczności dopasowania jego brzmienia do zakresu uregulowanej tam problematyki. Dodanie przepisów dotyczących środków bezpieczeństwa finansowego spowodowało, że tytuł rozdziału nie odpowiadał

uregulowaniom w nim zawartym. Działania te mają na celu zapewnienie przejrzystości ustawy co ułatwia stosowanie przepisów prawa.

art. 1 pkt 11 lit. a i e Wprowadzenie jednoznacznego określenia podmiotu odpowiedzialnego za rejestrację transakcji (art. 8 ust. 1 i 3). Poprzednio obowiązek spoczywał na instytucji przyjmującej dyspozycję lub zlecenie. W przedstawionym projekcie proponuje się nałożyć obowiązek na instytucję, która faktycznie transakcję przeprowadza. Konsekwencją tej zmiany jest dokonanie odpowiednich zmian w dalszych przepisach. Ponadto w art. 8 ust. 1e wskazano operacje nie podlegające rejestrowaniu na podstawie art. 8 ust. 1, poprzednio znajdujące w definicji transakcji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy.

art. 1 pkt 17 lit. a i c Uchylenie przepisów spowodowane jest zmianą konstrukcji ustawy. Wyłączenia określone w tych przepisach umieszczone zostały w innym przepisie (art. 9e), który kompleksowo reguluje to zagadnienie.

art. 1 pkt 18 Zmiana ma charakter techniczny i dotyczy uporządkowania zakresu przekazywanych przez instytucję obowiązanych danych poprzez odwołanie się do przepisów dotyczących identyfikacji oraz modyfikację zakresu informacji dotyczących transakcji. Pozostałe zmiany mają charakter techniczny i ich konieczność wynika ze zmian wprowadzonych wcześniej (art. 12).

art. 1 pkt 19 Nałożenie obowiązku wydania w formie rozporządzenia wzoru formularza i sposobu przekazywanych informacji. Celem powyższego jest zapewnienie jednolitego formatu przekazywanych danych przez szeroki katalog kategorii instytucji obowiązanych.

art. 1 pkt 20 Przepis ma na celu zapewnienie prawidłowego realizowania rozporządzenia WE nr 1781/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. (Dz. Urz. UE L 345 z 8.12.2006) w sprawie informacji o zleceniodawcach, które towarzyszą przekazom pieniężnym. Rozwiązanie to wskazuje instytucjom sposób postępowania w kwestiach pozostawionych do uregulowania na szczeblu krajowym.

art. 1 pkt 22 Zapis ten ma na celu zapewnienie realizacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1889/2005 w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych lub wywożonych ze wspólnoty w zakresie przekazywania zgromadzonych na jego podstawie informacji, dotyczących wwozu i wywozu z obszaru Rzeczypospolitej Polskiej środków przekraczających kwotę 10.000 euro. Wprowadzono regulacje (art. 15a ust. 5 i 6) dotyczącą przekazywania Generalnemu Inspektorowi odpowiednich, wcześniej zgromadzonych informacji przez organy celne oraz Straż Graniczną. W pozostałym zakresie Rozporządzenie jest realizowane poprzez odpowiednie przepisy Prawa dewizowego i wydanego na jego podstawie rozporządzenia wykonawczego.

art. 1 pkt 25 Zmiana polega na wydłużeniu czasu na podjęcie decyzji co do zastosowania zabezpieczenia majątkowego w stosunku do środków zablokowanych przez prokuraturę. Zmiana ta (art. 18 ust. 1) ma na celu zapewnienie niezbędnego czasu na przeanalizowanie wszystkich okoliczności sprawy i podjęcie niezbędnych działań. Dla instytucji obowiązanych czas oczekiwania na podjęcie decyzji nie ulega zmianie. GIIF nadal musi ją podjąć w ciągu 24 godzin. Dodatkowo w ust. 5 doprecyzowany został zapis dot. liczenia terminów poprzez dostosowanie ich liczenia do czasu pracy większości instytucji zobowiązanych do realizacji ustawy (zarówno instytucji obowiązanych, jak i jednostek współpracujących).

art. 1 pkt 26 zmiana ma charakter techniczny i wynika z wcześniej zmienionych terminów.

art. 1 pkt 32 Przepis uchylony w związku z przeniesieniem wszystkich przepisów nakładających obowiązki na instytucje obowiązane do rozdziału obowiązki instytucji obowiązanych (obecna propozycja 10a). Ma to na celu zapewnienie przejrzystości ustawy i ułatwienie jej stosowania. Wskazać należy także ze z uwagi na fakt że brzmienie przepisu wymagało zmiany w związku z dostosowaniem do *Dyrektywy*.

Art. 2 –3, 5-9, 11-12, 14-15 zmiana ustaw: Prawo o adwokaturze, i ustawy o radcach prawnych, Prawo o notariacie, o kontroli skarbowej, o biegłych rewidentach i ich samorządzie, o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, o doradztwie podatkowym, Ordynacja podatkowa, Prawo bankowe, o działalności ubezpieczeniowej, o udostępnianiu informacji gospodarczych, o obrocie instrumentami finansowymi

Zaproponowane zmiany przepisów związane są ze zmianą przedmiotu ustawy, stąd konieczność zastąpienia we wskazanych ustawach zwrotu w treści odesłania „wprowadzanie do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł” zwrotem „pranie pieniędzy”. Jednocześnie, z uwagi na toczące się w Ministerstwie Gospodarki równoległe prace legislacyjne nad zmianą ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych, zaproponowane brzmienie artykułu w tej ustawie, w zakresie odnoszącym się do właściwości Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, jest tożsame z brzmieniem zaproponowanym Ministrowi Gospodarki w toku uzgodnień międzyresortowych. Zmiana ta ma na celu doprecyzowanie zakresu, w jakim GIIF ma dostęp do informacji gospodarczych.

Art. 4 zmiana ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach

Propozycja utworzenia odrębnego archiwum wyłącznie na potrzeby Generalnego Inspektora Informacji Finansowej znajduje swoje uzasadnienie w potrzebie i obowiązku ochrony posiadanych i przetwarzanych przez ten organ informacji, które są objęte np. tajemnicą bankową i nie jest możliwe w tym wypadku stosowania zasad ogólnych określonych w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Art. 10 zmiana Kodeksu karnego.

Zaproponowana zmiana uzasadniona jest tym, że transakcje, w wymienionych w tym przepisie instytucjach, są dokonywane nie tylko przez ich pracowników, ale również przez inne osoby np. agentów działających we własnym imieniu, ale na rzecz instytucji bądź osób, które prowadzą działalność gospodarczą samodzielnie jednocześnie nie pozostając w stosunku pracy (np. notariusz, adwokat). Powyższa zmiana zapewni karalność wszystkich osób, które mogą dopuścić się powyższego przestępstwa.

§ 3 i 4 zakresem podmiotowym obejmuje jedynie niektóre instytucje tj. banki, instytucje finansowe i kredytowe, na które nałożony jest obowiązek informowania o transakcjach mogących mieć związek z przestępstwem określonym w §1 art. 299 kk. W związku z czym pozostałe kategorie podmiotów zobowiązanych do realizacji powyższych obowiązków, w takim samym stopniu jak wymienione instytucje, pozostają poza zakresem regulacji.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 3 odpowiedzialności karnej podlega nieinformowanie organu nadzoru finansowego. Obowiązujące przepisy nakładają obowiązek informowania organu

informacji finansowej (tj. Generalnego Inspektora Informacji Finansowej). Natomiast brak jest podstaw prawnych do informowania o tego rodzaju transakcjach organu nadzoru finansowego (tj. Komisję Nadzoru Finansowego). W związku z czym penalizowany jest brak realizacji nieistniejącego obowiązku.

§ 165a. Wymóg penalizacji finansowania terroryzmu przewidziany został w międzynarodowej konwencji o zwalczaniu finansowania terroryzmu, która została ratyfikowana przez RP (Dz.U. z 2004 r. Nr 263, poz. 2620). Do kwestii finansowania terroryzmu odnosi się również Dyrektywa 2005/60/WE. W tym zakresie regulacja powyższa ma na celu nie tylko pełną implementację Dyrektywy, ale również ujednoczenie stosowania standardów międzynarodowych.

Art.13 Zmiana ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661 oraz z 2007r. Nr 166, poz. 1172)

W celu prawidłowej realizacji zalecenia zawartego w art. 39 ust. 3 dyrektywy 2005/60/WE należało wprowadzić zmiany do ww. ustawy. Takie rozwiązanie jest zgodne z zaleceniami komitetu „Moneyval” Rady Europy oraz z art. 5 ust. 1 Międzynarodowej Konwencji o Zwalczaniu Finansowania Terroryzmu przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 9.12.1999r., który stanowi, że każde Państwo-Strona podejmie wszelkie niezbędne działania przewidziane prawem wewnętrznym tak, aby umożliwić pociągnięcie do odpowiedzialności osoby prawnej zlokalizowanej na jego terytorium lub utworzonej na podstawie jego prawa, jeżeli osoba odpowiedzialna za zarządzanie lub sprawowanie kontroli nad tą osobą prawną działając w tym charakterze popełnia przestępstwo finansowania terroryzmu.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt zostanie zamieszczony na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Cel regulacji

Nowelizacja ma na celu implementację do krajowego porządku prawnego dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005r. w sprawie przeciwdziałania korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, a także dostosowanie przepisów ustawy w celu zapewnienia stosowania aktów prawa międzynarodowego w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu oraz dyrektywy Komisji 2006/70/WE ustanawiającej środki wykonawcze do dyrektywy 2005/60/WE w odniesieniu do definicji osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne, jak również w odniesieniu do technicznych kryteriów stosowania uproszczonych zasad należytej staranności wobec klienta oraz wyłączenia z uwagi na działalność finansową prowadzoną w sposób sporadyczny lub w bardzo ograniczonym zakresie.

Implementacja przedmiotowych regulacji wspólnotowych do krajowego porządku prawnego ma na celu wypełnieniem zobowiązań międzynarodowych wynikających z członkostwa RP w Unii Europejskiej przy jednoczesnym zabezpieczeniu systemu finansowego przed jego wykorzystaniem do działań o charakterze przestępczym. W samym tylko roku 2007 w wyniku analiz prowadzonych przez jednostkę podległą Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej przekazano do prokuratury 190 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego, dotyczących 440 podmiotów oraz transakcji o wartości ok. 775 mln PLN. Oprócz zawiadomień przekazanych do prokuratury, na podstawie prowadzonych postępowań analitycznych, GIIF przekazał 37 informacji o podejrzanych transakcjach, w tym 22 do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, 14 do Urzędów Kontroli Skarbowej oraz 1 do Komisji Nadzoru Finansowego. Należy przy tym zauważyć, że od pewnego czasu daje się zaobserwować coraz częstsze wykorzystywanie określonych kategorii usług finansowych, przez grupy przestępcze piorące pieniądze. Usługi te ułatwiają popełnienie przestępstw poprzez zapewnienie anonimowości w toku korzystania, globalnego zasięgu (możliwość korzystania z usługi na całym świecie), łatwego i całodobowego dostępu do środków finansowych, możliwości przekazania podstawowych kodów, haseł itp. osobom trzecim, szybkości transferowania środków finansowych. Do grona przedmiotowych usług należy zaliczyć przede wszystkim karty płatnicze, bankowość internetową oraz systemy elektronicznego transferu pieniędzy. Wprowadzana regulacja pozwoli zatem na zabezpieczenie instytucji oraz przedsiębiorców przed skutkami przestępczości prania pieniędzy i finansowania terroryzmu i równocześnie zwiększy przejrzystość przepływów finansowych w polskim systemie gospodarczym.

2. Podmioty, na które oddziałuje regulacja:

Przedmiotowa regulacja ma zastosowanie do szerokiego katalogu podmiotów zobowiązanych do stosowania przepisów ustawy, definiowanych jako instytucje obowiązane, na których ciążyą określone w ustawie obowiązki, za których niedopełnienie ustawodawca przewidział sankcje. Z uwagi na bardziej restrykcyjny charakter dyrektyw będących przedmiotem implementacji obowiązki przewidziane w przepisach niniejszej ustawy, uległy rozszerzeniu w stosunku do obecnie obowiązującej regulacji, między innymi w zakresie stosowania przez instytucje obowiązane środków bezpieczeństwa finansowego czy wzmoczonych środków bezpieczeństwa finansowego. Obowiązki te zostały jednak sformułowane w taki sposób, aby zapewnić możliwość normalnego funkcjonowania przez instytucje obowiązane przy jednoczesnym uwzględnieniu celu ustawy, jakim jest skuteczne przeciwdziałanie zjawisku prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

3. Zakres konsultacji:

Założenia ustawy przed rozpoczęciem prac legislacyjnych, były przedmiotem konsultacji z podmiotami reprezentującymi instytucje obowiązane w tym z Krajową Izbą Biegłych Rewidentów, Krajową Radą Doradców Podatkowych, Naczelną Radą Adwokacką, Krajową Radą Radców Prawnych, Krajową Radą Notarialną, Izbą Domów Maklerskich, Polską Izbą Ubezpieczeń, Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową, Związkiem Banków Polskich oraz Komisją Nadzoru Finansowego.

Poza wskazanymi powyżej podmiotami projekt nowelizacji ustawy został skierowany do uzgodnień wewnątrzresortowych i międzyresortowych. Jednocześnie w ramach konsultacji społecznych projekt został zamieszczony na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności

lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz.1414). Dodatkowo na stronie internetowej Ministerstwa Finansów w dziale poświęconym problematyce prania pieniędzy i finansowania terroryzmu zamieszczony został komunikat o udostępnieniu projektu. Stosownie do trybu określonego we wskazanej powyżej ustawie zainteresowanie pracami nad przedmiotowym projektem zgłosiła Polska Federacja Rynku Nieruchomości (zgłoszenie w załączeniu). Projektodawca wziął pod uwagę zastrzeżenia zgłoszone przez ww. podmiot, kierując jednocześnie do Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości stosowne stanowisko w formie pisemnej. Ponadto w toku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych zgłoszono ponad 250 uwag, które zostały rozpatrzone w trakcie konferencji uzgodnieniowej, która miała miejsce w dniach 15-16 lipca 2008 r. w Ministerstwie Finansów. Uwagi, co do których nie udało się wypracować stanowiska w trakcie konferencji uzgodnieniowej, zostały zestawione w protokole rozbieżności wraz uzasadnieniem stanowiska przez projektodawcę (w załączeniu).

4. Wpływ regulacji:

Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja wpłynie na budżet państwa w związku z koniecznością dodatkowych nakładów finansowych na system informatyczny, zwiększenia liczby etatów (5) w jednostce analityki finansowej oraz zapewnienia właściwych warunków pracy, wynikającą z nałożenia dodatkowych zadań na Ministra Finansów w zakresie przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu i prowadzeniu postępowań administracyjnych przy jednoczesnym zwiększeniu liczby instytucji obowiązanych. Jednocześnie należy wskazać, że przepisy ustawy przewidziały sankcje finansowe, nakładane na instytucje obowiązane, za uchybienie wskazanym w ustawie obowiązkom. Kara finansowa nakładana przez Ministra Finansów będzie stanowić dochód budżetu państwa. Na tym etapie trudno jest oszacować potencjalne wpływy do budżetu, niemniej jednak należy zauważyć, że tylko w 2007 r. kontrolerzy GIIF przeprowadzili 47 kontroli instytucji obowiązanych, które wskazały liczne nieprawidłowości w zakresie realizacji przepisów ustawy. Sankcje finansowe, nakładane przez Ministra Finansów w drodze decyzji administracyjnej pozwolą na skuteczniejsze przeciwdziałanie zjawisku prania pieniędzy i zmniejszenie ilości trafiających do obrotu finansowego środków pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, przy jednoczesnym zwiększeniu wpływów do budżetu środków z tytułu kar.

Projektowana regulacja nie wpłynie na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wpływ regulacji na rynek pracy:

Projektowana regulacja nie wpływa na rynek pracy.

Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw:

Projektowana regulacja nie wpływa na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wpływ regulacji na sytuację regionów i rozwój regionalny:

Projektowana regulacja nie wpływa na sytuację regionów i rozwój regionalny.

5. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, polityczne i prawne, związane z wejściem w życie ustawy, wraz z określeniem źródeł finansowania.

Skutki społeczne – podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli poprzez zwiększenie ochrony systemu finansowego, w szczególności przed wykorzystywaniem do działań przestępczych,

Skutki gospodarcze - ustawa ma na celu dostosowanie jej przepisów do dyrektywy 2005/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu oraz zabezpieczenie instytucji oraz przedsiębiorców przed skutkami przestępczości prania pieniędzy i finansowania terroryzmu polegającej na wykorzystaniu systemów finansowych do tych celów, przy jednoczesnym zwiększeniu przejrzystości przepływów finansowych w polskim systemie gospodarczym

Skutki polityczne – zaangażowanie Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w walkę z ww. przestępczością; realizacja priorytetów Rządu Rzeczypospolitej Polskiej,

Skutki prawne – wydanie rozporządzeń w celu wykonania delegacji zawartych w projekcie ustawy.

6. Źródła finansowania

Zwiększenie liczby zatrudnionych osób w związku z dodatkowymi zadaniami nałożonymi na Ministra Finansów oraz modernizacja systemu informatycznego będą finansowane z budżetu państwa. Koszty osobowe proponowanych zmian, związane ze stosownym zwiększeniem zatrudnienia w jednostce analityki finansowej, wyniosą 240.000 zł i środki te zostały zgłoszone do projektu budżetu na rok 2008. Koszty osobowe będą kosztami stałymi, a tym samym zapotrzebowanie w tym zakresie na środki finansowe z budżetu państwa będzie każdorazowo zgłaszane do projektów budżetu w kolejnych latach. Na wydatki związane z modernizacją systemu informatycznego w budżecie zostało przewidziane 410.000 zł, Koszty modernizacji systemu informatycznego należy traktować jako szacunkowe, a pełniejsze ich określenie będzie możliwe dopiero po przystąpieniu do prac projektowych. Za wydatki konieczne należy uznać również koszty, które będą poniesione na utworzenie archiwum Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, ich wysokość zostanie określona w sposób szacunkowy na etapie późniejszym.